

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN FÖR LEDARE
I MORGON- OCH EFTER-
MIDDAGSVERKSAMHET
FÖR SKOLELEVER
2005**

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN FÖR LEDARE I MORGON- OCH
EFTERMIDDAGSVERKSAMHET FÖR SKOLELEVER
2005**

© Utbildningsstyrelsen 2005

Edita Prima Oy

Helsingfors 2005

ISBN 952-13-2382-5 (häft.)

ISBN 952-13-2383-3 (pdf)

DNR 43/011/2004

FÖRESKRIFT Iaktas som
förpliktande

DATUM 10.12.2004

Giltighetstid
fr.o.m. 1.1.2005 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten
att utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom

A 812/1998 1 § 1 mom

Upphäver Föreskrift Nr

Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN FÖR LEDARE I MORGON- OCH EFTERMIDDAGSVERKSAMHET FÖR SKOLELEVER

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunderna för yrkesexamen för ledare i morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever. Examensgrunderna skall iaktas fr.o.m. 1.1.2005 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller för del därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med beaktande av vad som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande utbildningen skall ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Om de uppgifter som skall antecknas på betygen och om betygsmo­dellerna samt om grunderna för uppgörandet av de personliga studieprogrammen bestäms separat.

Generaldirektör

KIRSI LINDROOS

Kirsi Lindroos

Undervisningsråd

SOILA NORDSTRÖM

Soila Nordström

INNEHÅLL

Kapitel 1

Syftet med fristående examina och målen för dem.....	7
1 § Fristående examina	7
2 § Förberedande utbildning för fristående examina.....	7
3 § De allmänna grunderna för sättet av påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna	8

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen för ledare i morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever.....	8
1 § Examensdelarna.....	8

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen för ledare i morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever och grunderna för bedömningen.....	9
--	---

A. Obligatoriska delar i examen

1 § Utgångspunter för arbetet som ledare	9
a) Kraven på yrkesskicklighet	9
b) Mål och kriterier för bedömningen	9
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	14
2 § Att stödja barnets utveckling, välbefinnande och hälsa.....	15
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	15
b) Mål och kriterier för bedömningen	15
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	19
3 § Att leda verksamheten	20
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	20
b) Mål och kriterier för bedömningen	20
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	23
4 § Samarbete och yrkesmässig växelverkan	23
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	23
b) Mål och kriterier för bedömningen	23
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	26

B. valfri examensdel

5 § Företagsamhet	27
a) Kraven på yrkesskicklighet.....	27
b) Mål och kriterier för bedömningen	27
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	28

Bilaga	29
--------------	----

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § Fristående examina

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkeskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erfordrade yrkeskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkeskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkeskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § Förberedande utbildning för fristående examina

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier, som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning, är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i arrangemangen för undervisningen.

3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara verklig eller så realistisk som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och portföljer samt självbedömning och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinanden uppfyller de centrala kraven på behärskandet av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och man ser till att examinanden behärskar den teori som ligger till grund för arbetet samt att han/ hon behärskar arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetensnivån.

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR LEDARE I MORGON- OCH EFTERMIDDAGSVERKSAMHET FÖR SKOLELEVER

1 § Examensdelarna

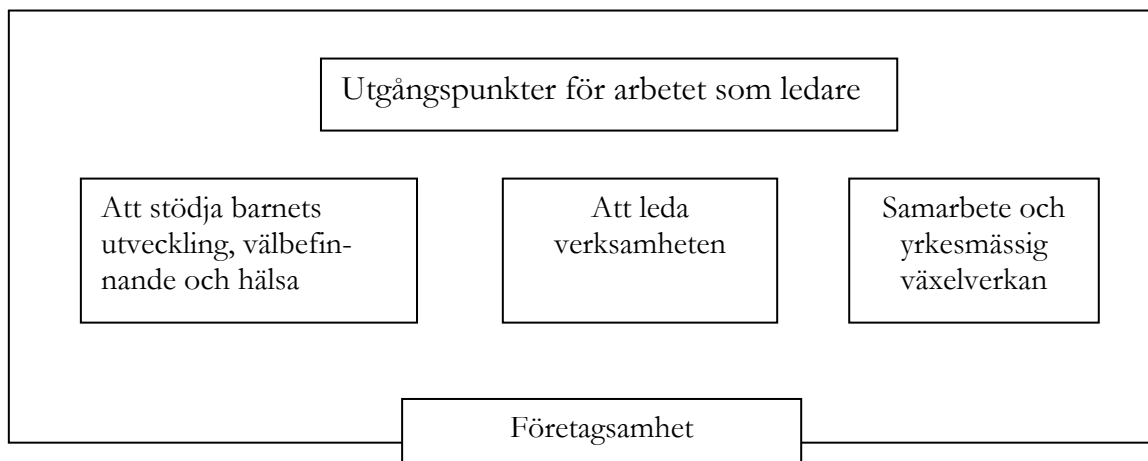
Yrkesexamen för ledare i morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever består av fyra obligatoriska delar. Dessutom kan examinanden avlägga den valfria delen (5) Företagsamhet. Examen är klar när alla obligatoriska examensdelar har avlagts med godkänt betyg.

De obligatoriska delarna i examen är:

1. Utgångspunkter för arbetet som ledare
2. Att stödja barnets utveckling, välbefinnande och hälsa
3. Att leda verksamheten
4. Samarbete och yrkesmässig växelverkan

Den valfria delen i examen är:

5. Företagsamhet

Figur 1. Delarna i yrkesexamen för ledare i morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever

YRKESKICKLIGHET SOM KRÄVS I YRKESEXAMEN FÖR LEDARE I MORGON- OCH EFTERMIDDAGSVERKSAMHET FÖR SKOLELEVER SAMT MÅLEN OCH KRITERIERNA FÖR BEDÖMNINGEN

A. OBLIGATORISKA DELAR I EXAMEN

1 § Utgångspunkter för arbetet som ledare

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden känner till de värderingar och den människosyn som ligger till grund för sitt arbete och de allmänna etiska utgångspunkterna för sin verksamhet och sitt yrke.</p> <p>Examinanden använder sig av etiskt övervägda lösningar i sitt arbete.</p>	<p>Att känna till värderingar och etiska principer Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de allmänna etiska principerna inom fostran, handledning och undervisningsväsendet • kan motivera sitt arbete och sina avgöranden utifrån de etiska principerna. <p>Att känna till människosynen Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • är förtrogen med olika människosyner • förstår den människosyn som ligger till grund för det egna arbetet och dess betydelse i den egna ledarverksamheten. <p>Etiskt övervägande Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan etiskt motivera målen och följderna av sina avgöranden • kan se sina lösningar ur olika synvinklar och motivera dem för olika samarbetspartner.
<p>Examinanden behärskar det centrala innehållet i de lagar, författningar, rekommendationer och förklaringar som reglerar hans eller hennes arbete.</p>	<p>Att behärska de lagar och författningar som reglerar morgon- och eftermiddagsverksamheten Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar det centrala innehållet i följande lagar, författningar och deklamationer <ul style="list-style-type: none"> * lagen om ändring av lagen om grundläggande utbildning (1136/2003) och den tillhörande författningen * lagen om ändring av lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (1138/2003)

Examinanden känner till det centrala innehållet i och betydelsen av de lagar, bestämmelser, rekommendationer och deklARATIONER som reglerar verksamheten till de delar som de berör hans eller hennes arbete.

- * statsrådets förordning om ändring av förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (115/2004)
- * FN:s konvention om barnens rättigheter 1989
- kan hålla sig à jour med förändringar i lagarna, författningarna, rekommendationerna och deklARATIONERNA som reglerar arbetet.

Att känna till lagar och författningar som berör morgon- och eftermiddagsverksamheten

Examinanden

- känner till det centrala innehållet i följande lagar, författningar, rekommendationer och ringar:
 - * Finlands grundlag (731/1999)
 - * kommunallagen (365/1995) och lagen om hemkommun (201/1994)
 - * förvaltningslagen (434/2003)
 - * personuppgiftslagen (523/1999)
 - * statsrådets principbeslut om riksomfattande riktlinjer för förskoleverksamheten (SHM:s publikation 2002:9)
 - * statsrådets förordning om riksomfattande mål för utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och om timfördelning i den grundläggande utbildningen (1435/2001)
 - * lagen om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1137/2003)
 - * barnskyddslagen (683/1983) och barnskyddsförordningen (1010/1983)
 - * Allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna (217 A (III) 1948)
 - * lagen (633/1998) och förordningen (81/1998) om grundläggande konstundervisning
- kan följa med förändringar i lagar, bestämmelser, rekommendationer och deklARATIONER som styr arbetet.

<p>Examinanden är förtrogen med och kan vid behov söka information om det centrala innehållet i och betydelsen av de lagar, bestämmelser, rekommendationer och deklarerationer som reglerar verksamheten <u>till de delar som de berör hans eller hennes arbete.</u></p> <p>Examinanden är förtrogen med samhällets servicestruktur som reglerar ledandet av barn.</p> <p>Examinanden är förtrogen med samhällets system för beslutsfattande.</p>	<p>Att känna till lagar och författningar som berör morgon- och eftermiddagsverksamheten Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan söka information om det centrala innehållet i följande lagar, författningar, rekommendationer och deklarerationer: <ul style="list-style-type: none"> * lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) * lagen om konsumtionsvarors och konsumtionstjänsters säkerhet (75/2004) * konsumentombudsmannens anvisning om marknadsföring till minderåriga 2004 • kan följa med förändringar i lagar, bestämmelser, rekommendationer och deklarerationer som styr arbetet. <p>Att känna till samhällets servicestruktur Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de samhälleliga tjänster som riktar sig till barn och familjer • kan söka behövlig information och behärskar metoder för informationssökning av offentliga tjänster. <p>Att känna till systemet för beslutsfattande Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner i huvuddrag till den offentliga förvaltningens system för beslutsfattande • kan självständigt följa samhällsdebatten och vid behov påverka beslutsfattandet.
<p>Examinanden behärskar grunderna i morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever.</p>	<p>Att behärska grunderna i morgon- och eftermiddagsverksamheten för skolelever Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar grunderna i morgon- och eftermiddagsverksamheten för skolelever (UBS föreskrift 5/011/2004) eller en ersättande, förnyad version • följer grunderna i sitt arbete som ledare för morgon- och eftermiddagsverksamheten.
<p>Examinanden känner till andra dokument som gäller barn <u>till de delar som de berör hans eller hennes arbete.</u></p>	<p>Att känna till andra dokument som berör barn Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de gällande riksomfattande grunderna för planen för småbarnsfostran,

<p>Examinanden är insatt i vilka anordnare av och former för morgon- och eftermiddagsverksamhet det finns.</p> <p>Examinanden känner till befattningsbeskrivningarna för arbetstagare inom morgon- och eftermiddagsverksamheten för skolelever och för arbetstagare inom samarbetande branscher.</p>	<p>grunderna för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningens läroplaner samt de lokala läro- och verksamhetsplanerna och andra dokument som utarbetats på basis av dessa</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer kommunens barnpolitiska program i sitt arbete. <p>Att känna till systemet för morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till i vilka former morgon- och eftermiddagsverksamhet kan anordnas • känner till olika anordnare av morgon- och eftermiddagsverksamhet • förstår betydelsen av olika aktörer • förstår att morgon- och eftermiddagsverksamheten kan anordnas med olika innehållsmässiga inriktningar. <p>Att känna till befattningsbeskrivningarna för anställda inom morgon- och eftermiddagsverksamheten i olika verksamhetsmiljöer Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till befattningsbeskrivningarna för anställda inom morgon- och eftermiddagsverksamheten för skolelever • känner till befattningsbeskrivningarna för arbetstagare inom småbarnsfostran och undervisningsväsendet samt arbetstagarnas ansvar som stödjare av barnets uppväxt och lärande • känner till befattningsbeskrivningarna och ansvarsområdena för andra samarbetspartner • arbetar i enlighet med uppgifterna och ansvarsområdena i den egna befattningsbeskrivningen.
<p>Examinanden är medveten om de etiska, moraliska och juridiska ansvarsområdena, kraven och rättigheterna i anslutning till sitt yrke och arbete.</p>	<p>Kännedom om arbetsavtalslagen Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till sina egna rättigheter, ansvarsområden och skyldigheter • känner till arbetsgivarens skyldigheter och ansvar när det gäller det egna arbetet • följer arbetsavtalslagen, arbetarskyddslagen och andra gällande bestämmelser som berör arbetet.

<p>Examinanden följer arbetarskydds-föreskrifterna.</p>	<p>Att följa arbetarskydds-föreskrifterna Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan självständigt söka information i arbetarskydds-föreskrifterna och -lagarna • arbetar så som arbetssäkerheten kräver • förstår skillnaden mellan avsiktligt och oavsiktligt våld och vidtar lämpliga åtgärder efter våldsituationer.
<p>Examinanden arbetar ansvarsfullt som representant för sitt eget yrke.</p> <p>Examinanden kan arbeta i enlighet med principerna för intern företagsamhet.</p> <p>Examinanden introducerar andra arbetstagare i sin egen arbetsmiljö.</p>	<p>Ansvarskänsla som arbetstagare Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • utför sitt arbete målinriktat och kan agera flexibelt så som situationen kräver • motiverar och tar ansvar för sina egna lösningar • kan utvärdera och utveckla sitt arbete • kan kritiskt använda information som han eller hon sökt fram eller fått. <p>Att följa principerna för intern företagsamhet Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • värdesätter sitt eget arbete • arbetar ekonomiskt och enligt principerna för en hållbar utveckling • tar initiativ • ber om och tar emot handledning. <p>Att introducera andra i arbetet Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • har ett uppmuntrande arbetssätt • kan skola in arbetstagaren i varierande situationer • kan göra upp en inskolningsplan för nya arbetstagare.

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten i examensdelen ”utgångspunkter för arbetet som ledare” påvisas och bedöms i autentiska situationer i arbetslivet, i en sådan verksamhetsmiljö där man anordnar morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever. Vid behov kompletteras yrkesprovet på de sätt som anges i planen för anordnande av yrkesprov som godkänts av examenskommissionen.

Bedömningen skall genomföras av tre parter, som ett samarbete mellan arbetsgivar- och arbetstagarparterna samt representanterna för utbildningsväsendet. Examinandens egen självvärdering är en viktig del av bedömningen. De bedömda prestationerna skall dokumenteras och feedback skall ges till examinanden efter bedömningen.

2 § Att stödja barnets utveckling, välbefinnande och hälsa

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden känner till de vanligaste sätten att se på fostran och lärande samt förstå betydelsen av dessa synsätt i ledarverksamheten.</p>	<p>Att känna till synsätt gällande fostran och lärande Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till olika sätt att betrakta fostran och lärande samt kan motivera den syn på fostran och lärande som ligger till grund för det egna arbetet • känner till de centrala begreppen inom undervisningsväsendet och visar intresse för den aktuella debatten inom pedagogik och handledning • känner till de aktuella riktningarna inom branschen samt kan diskutera och vid behov tillämpa dem • förstår sin egen fostrarroll i stödjandet av utvecklingsprocessen och kan motivera den egna rollens betydelse i individens, gruppens och arbetsplatsens utvecklingsprocess.
<p>Examinanden vet vilka centrala faktorer som inverkar på människans växande och utveckling.</p> <p>Examinanden kan främja utvecklingen av en positiv självbild och självkänsla hos barnet.</p>	<p>Att känna till faktorer som inverkar på människans växande och utveckling Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • vet vilka centrala faktorer som inverkar på människans växande och utveckling • kan observera barnets utvecklingsnivå och beakta barnens ålders- och utvecklingsnivå i ledararbetet • lägger märke till brytningspunkter i utvecklingen • förutsäger eventuella riskfaser i utvecklingen • beaktar skillnaderna mellan pojkars och flickors utveckling • kan bedöma behovet av stöd samt stödja barnets individuella och sociala tillväxt och utveckling. <p>Att främja utvecklingen av självbilden och självkänslan Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • stödjer utvecklingen av en positiv självbild och självkänsla hos barnet

<p>Examinanden kan främja barnens sociala utveckling i sitt arbete.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kan diskutera olika värderingar och livsfrågor med barnen • vet hur avvikelser i utvecklingen inverkar på utvecklingen av en positiv självbild och självkänsla hos barnet. <p>Att främja den sociala utvecklingen Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan handleda barnet på ett uppmuntrande sätt i att lösa konflikter • arbetar konsekvent för att upprätthålla jämlikheten mellan barnen • lär barnet att visa hänsyn mot andra • lär barnet att förstå konsekvenserna av sitt eget beteende.
<p>Examinanden kan arbeta med barn som har olika kulturell bakgrund.</p> <p>Examinanden är förtrogen med den kulturella bakgrunden och livsstilen i det finländska samhället.</p> <p>Examinanden känner till de minoritetskulturer som finns i Finland.</p>	<p>Att känna till den kulturella bakgrunden Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • beaktar barnets individuella situation och bakgrund • förstår att olika levnadsförhållanden inverkar på barnet utveckling • beaktar skillnaderna i kultur och livsstil • motiverar sitt eget arbete i arbetsgemenskapen och samarbetar med människor med olika bakgrund och erfarenheter • förstår det egna arbetets samhälleliga betydelse. <p>Att känna till det finländska samhället och dess kultur Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • är förtrogen med det finländska samhällets kulturella utveckling • är medveten om hur de egna kulturella sederna inverkar på arbetet. <p>Att känna till minoritetskulturer Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan söka behövlig information om minoritetskulturer som finns i Finland • arbetar för att förebygga fördomar och stereotyper.

<p>Examinanden är medveten om de utmaningar och den rikedom som ett mångkulturellt samhälle innebär.</p>	<p>Att arbeta i en mångkulturell verksamhetsmiljö</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till kulturbundna seder och religioner • tar hänsyn till invandrabarnet i morgon- och eftermiddagsverksamheten • stödjer invandrabarnets integreringsprocess i sitt arbete • stärker acceptansen för andra kulturer.
<p>I sitt ledararbete kan examinanden beakta behoven hos ett barn som behöver särskilt stöd och specialundervisning.</p>	<p>Att arbeta med ett barn som behöver särskilt stöd och särskild handledning</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan ta hänsyn till barns olikheter och unika egenskaper i sitt ledararbete • känner till barnets normala utveckling och olika störningar i utvecklingen • är medveten om möjligheterna och begränsningarna i det egna arbete när det gäller att handleda barn som behöver särskilt stöd • kan arbeta i yrkesövergripande nätverk • samarbetar med hem och skola • förstår vilka utmaningar och möjligheter som integrering och inklusion innebär i ledararbetet • har förmåga att hantera och lösa konflikter som kan uppstå kring barn som behöver särskilt stöd • kan hjälpa barnen att hitta sina resurser.
<p>Examinanden vet vilka centrala faktorer som kan leda till utslagning och kan arbeta för att förebygga dessa i samarbete med sakkunniga.</p>	<p>Att förebygga utslagning</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • vet att utslagning är ett mångfacetterat begrepp • är medveten om faktorer i anslutning till skolgången, t.ex. inlärningssvårigheter, mobbning, skolskräck och skolleda, och hur de kan leda till utslagning • kan ge barngruppen handledning i att ta hänsyn till och stödja andra • uppmuntrar barnet till att delta aktivt i gruppen • samarbetar med hem och skola för att förebygga utslagning • kan vid behov kontakta sakkunniga.

Examinanden kan skapa en trygg och trivsamt verksamhetsmiljö.

I planeringen och ledningen av verksamheten kan examinandena främja barnens hälsa och utvecklingen av hälsosamma levnadsvanor.

Examinanden förstår hur hans eller hennes eget exempel inverkar på vilka levnadsvanor barnet utvecklar.

Examinanden kan ge första hjälp.

Att skapa en trygg och trivsamt verksamhetsmiljö

Examinanden

- kan skapa och upprätthålla en psykiskt, socialt och fysiskt trygg verksamhetsmiljö
- kan ingripa i mobbningsituationer
- kan använda lokalerna flexibelt och ändamålsenligt med tanke på aktiviteterna
- kan ta hand om lokalerna, redskapen och materialen
- är medveten om säkerhetsföreskrifterna för hantering av livsmedel (kompetens enligt hygienpasset)
- kan vid behov kontakta sakkunniga.

Att främja hälsosamma levnadsvanor

Examinanden

- har grundläggande kunskaper om faktorer som främjar barnets hälsa (kost, motion, utevistelse, vila och kulturell stimulans)
- kan tillämpa sina kunskaper om hur man främjar barnets hälsa i planeringen och ledningen av verksamheten
- handleder barnet att tillägna sig hälsosamma mat- och levnadsvanor
- beaktar det dagliga behovet av mångsidig motion och utevistelse och uppmuntrar barnet till att röra på sig spontant
- märker när ett barn behöver vila och ser till att barnet får vila vid behov
- hjälper barnet att hantera och uttrycka positiva och negativa känslor
- ger barnet möjlighet att uppleva glädje över att delta och att känna att det lyckas.

Att förstå inverkan av det egna exemplet

Examinanden

- använder sig av hälsosamma levnadsvanor och ett allmänt accepterat beteende som ledare.

Kunskaper i första hjälp

Examinanden

- har kunskaper i första hjälp, tillämpade på barn, enligt FRK:s kurs 1
- kan se till att barnet får vård i sjukdoms- och olycksfall

<p>Examinanden kan tillgodose specialbehov hos barnen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kan sakligt informera barnets föräldrar eller vårdnadshavare om en olycka och om barnets tillstånd. <p>Att tillgodose barnens specialbehov</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • ombesörjer specialdieter ändamålsenligt • beaktar barnens allergier och andra specialbehov i verksamheten • kan vid behov se till att barnet tar läkemedel enligt sakkunnigas anvisningar.
<p>Examinanden kan realistiskt bedöma sitt eget arbete som främjare av barnets utveckling, välbefinnande och hälsa.</p> <p>Examinanden kan realistiskt utvärdera sitt eget arbete när det gäller att skapa en trygg och accepterande atmosfär.</p>	<p>Att bedöma och utveckla det egna arbetet</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan realistiskt bedöma sina egna starka sidor och utmaningarna inom sin yrkesmässiga utveckling vid stödjandet av barnets utveckling, välbefinnande och hälsa. <p>Att utvärdera sitt arbete i skapandet av en trygg och accepterande atmosfär</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utvärdera sitt eget arbete när det gäller att skapa en trygg och accepterande atmosfär • kan bedöma situationer och arbeta flexibelt i varierande situationer • förhåller sig sakligt till kritik • följer och drar nytta av utvecklingen inom området och tar reda på ny, nödvändig information.

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten i examensdelen Att stödja barnets utveckling, välbefinnande och hälsa påvisas och bedöms i autentiska situationer i arbetslivet, i en sådan verksamhetsmiljö där man anordnar morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever. Vid behov kompletteras yrkesprovet på de sätt som anges i planen för anordnande av yrkesprov som godkänts av examenskommissionen.

Bedömningen skall genomföras av tre parter, som ett samarbete mellan arbetsgivar- och arbetstagarparterna samt representanterna för utbildningsväsendet. Examinandens egen självvärdering är en viktig del av bedömningen. De bedömda prestationerna skall dokumenteras och feedback skall ges till examinanden efter bedömningen.

3 § Att leda verksamheten

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden följer grunderna i morgon- och eftermiddagsverksamheten för skolelever i sitt arbete.</p> <p>Examinanden vet hur verksamhetsplanen för morgon- och eftermiddagsverksamheten, som godkänts av kommunen, styr verksamheten.</p>	<p>Att följa grunderna i morgon- och eftermiddagsverksamheten för skolelever</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • har tillägnat sig grunderna i morgon- och eftermiddagsverksamheten för skolelever • kan tillämpa grunderna i praktiken. <p>Att känna till verksamhetsplanerna</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till innehållet i verksamhetsanordnarens plan i förhållande till kommunens plan och de riksomfattande grunderna.
<p>Examinanden kan göra upp en plan för innehållet i morgon- och eftermiddagsverksamheten för skolelever.</p> <p>Examinanden kan arbeta för att morgon- och eftermiddagsverksamhet skall hålla god kvalitet.</p>	<p>Att planera innehållet i morgon- och eftermiddagsverksamheten för skolelever</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan göra upp planer för varje period, månad, vecka och arbetspass • visar kostnadsmedvetenhet i planeringen av verksamheten • anpassar planen flexibelt enligt situationen. <p>Att behärska kvalitetskontroll</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner i huvuddrag till principerna för kvalitetstänkande • kan göra upp en uppföljnings- och utvärderingsplan över verksamheten • kan dra nytta av feedback om verksamheten.
<p>Examinanden kan planera och driva verksamheten med barnet som utgångspunkt och med beaktande av barnets utvecklingsnivå.</p>	<p>Att arbeta med barnet som utgångspunkt</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • arbetar utifrån barnens utvecklingsnivå • tar reda på barnens starka sidor och intressen och tar dessa i beaktande i planeringen av verksamheten • låter barnen vara delaktiga i planeringen av verksamheten.

<p>Examinanden behärskar de centrala metoderna för ledning av individer, grupper och större gemenskaper.</p>	<p>Att behärska metoder</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • skall kunna välja en ledarmetod och ledarskap som är lämpliga för barnet eller barngruppen samt kunna motivera sitt val • behärskar de metoder och redskap som han eller hon valt • känner till gruppdynamikens principer och kan starta och leda gruppens aktiviteter • förstår vilken betydelse olika barn har i gruppen och kan leda även enskilda individer i riktning mot gruppens mål • kan använda sig av barnets starka sidor och kunnande i gruppen • förstår hurdan betydelse gruppen har för dess utveckling och individerna i den • kan beakta barnens värderingar och värderingarna i deras livsmiljö (kultur, kön, utmaningar) och arbetar med respekt för dessa • förstår diskussionens och känslornas betydelse i ledarsituationer • kan bedöma hur interaktivt det egna arbetssättet är.
<p>Examinanden kan se till att barnen får ta del av mångsidiga aktiviteter och stimuli.</p> <p>Examinanden kan planera, genomföra och bedöma ledda motionspass.</p>	<p>Att erbjuda aktiviteter och stimuli</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan ta reda på utbudet av aktiviteter och stimulans inom det egna området • drar nytta av områdets kultur- och hobbyutbud, övrig kompetens och Internet • introducerar barnen i hobbyverksamhet. <p>Att leda motion</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår vikten av mångsidig rörelse för barnets tillväxt och utveckling • känner till grundrörelserna • kan planera, genomföra och bedöma motionspass som främjar barnets kroppsuppfattning samt inläringen av basfärdigheter och förmågan att kombinera dessa • kan utarbeta och variera lämpliga lekar, spel och skapande rörelse för barnen • använder mångsidigt redskap som lämpar sig för motion samt olika verksamhetsmiljöer

Examinanden kan planera, genomföra och bedöma skapande aktiviteter inom konstfostran.

Examinanden kan planera, genomföra och bedöma vardagliga göromål och arbete med händerna.

- sporrar barnen till att röra på sig spontant
- uppmuntrar barnen till att glädjas över sina framsteg och prestationer
- hjälper barnen att upptäcka sina egna starka sidor och intressen och att utveckla dessa
- söker aktivt information och färdigheter hos sakkunniga för att utveckla sitt kunnande.

Att leda konstnärlig verksamhet

Examinanden

- förstår vikten av en mångsidig konstnärlig verksamhet för att barnet skall växa och utvecklas
- känner till olika uttrycksmetoder och tekniker inom musik, slöjd, bildkonst, språk och drama
- kan planera, genomföra och bedöma arbetspass inom skapande verksamhet och beakta barnens kulturella bakgrund
- förstår medias inverkan på barnens liv och kan behandla mediernas budskap tillsammans med barnen
- uppmuntrar barnen till att glädjas över sina framsteg och prestationer
- hjälper barnen att upptäcka sina egna starka sidor och intressen och att utveckla dessa
- söker aktivt information och färdigheter hos sakkunniga för att utveckla sitt kunnande.

Att leda vardagliga och praktiska göromål

Examinanden

- förstår vikten av att klara av vardagliga göromål och av att använda händerna för barnets tillväxt och utveckling
- känner till metoder för att leda vardagliga sysslor
- lär barnen att ta hänsyn till miljön, lokaler och materialen
- bidrar till att måltiderna blir trivsamma och lugna
- uppmuntrar barnen att delta och samarbeta med varandra

	<ul style="list-style-type: none"> • hjälper barnen att upptäcka sina egna starka sidor och intressen och att utveckla dessa • söker aktivt information och färdigheter hos sakkunniga för att utveckla sitt kunnande.
Examinanden kan dra nytta av sina egna starka sidor och intressen när han eller hon leder barnens aktiviteter.	<p>Att dra nytta av sina starka sidor och intressen i arbetet</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder sitt eget kunnande och drar nytta av det i planeringen av verksamheten • förstår vikten av exempel och motivation vid ledandet av barn • är öppen för att lära sig nya saker.

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten i examensdelen Att leda verksamheten påvisas och bedöms i autentiska situationer i arbetslivet, i en sådan verksamhetsmiljö där man anordnar morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever. Vid behov kompletteras yrkesprovet på de sätt som anges i planen för anordnande av yrkesprov som godkänts av examenskommissionen.

Bedömningen skall genomföras av tre parter, som ett samarbete mellan arbetsgivar- och arbetstagarparterna samt representanterna för utbildningsväsendet. Examinandens egen självvärdering är en viktig del av bedömningen. De bedömda prestationerna skall dokumenteras och feedback skall ges till examinanden efter bedömningen.

4 § Samarbete och yrkesmässig växelverkan

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden kan arbeta interaktivt, konstruktivt och resultatrikt i team eller grupp.	<p>Förmåga att arbeta i team och grupp</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till processen för hur ett team eller en grupp bildas • förstår betydelsen av den egna rollen i team- eller grupparbetet • stödjer genom sitt eget arbete bedömningen av yrkesskickligheten hos teamets eller gruppens medlemmar • upptäcker problem hos teamet eller gruppen • tar initiativ till att utveckla teamet eller gruppen.

<p>Examinanden är medveten om sina egna känslor och kunna uttrycka dem sakligt.</p>	<p>Att hantera känslor</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan analysera sina egna känslor • kan hantera sina sinnesstämningar • behärskar sina känslor i interaktionssituationer.
<p>Examinanden kan samarbeta med vårdnadshavarna eller familjerna för att bidra till en gynnsam utveckling hos barnet och förstår familjernas olika levnadsförhållanden.</p>	<p>Samarbete med barnens vårdnadshavare</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår familjens betydelse som uppväxtgemenskap för barnet samt är medveten om att det är föräldrarna som ansvarar för fostran i första hand och kan stödja föräldrarna i denna uppgift • förstår att grupper av likställda är ett viktigt stöd för barnfamiljerna • kan bemöta barnen och deras familjer opartiskt och jämlikt • har förståelse för att familjer är olika • kan möta familjens kriser och stödja familjen professionellt så som situationen kräver • känner till stödsystemet för familjer, de centrala lagarna, bestämmelserna och rekommendationerna samt deras betydelse i det egna arbetet • arbetar i enlighet med de yrkesetiska principerna tillsammans med föräldrarna eller vårdnadshavarna.
<p>Examinanden kan organisera det egna arbetet och är initiativrik i frågor som berör organiseringen av arbetet.</p> <p>Examinanden förstår vilket ansvar han eller hon har för det egna arbetet och ansvarets betydelse för barnen och deras familjer.</p>	<p>Att organisera arbetet</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan planera sitt arbete självständigt och tillsammans med andra • kan prioritera bland sina arbetsuppgifter för att undvika överbelastning • behärskar tidtabeller och tidsfrister och förstår deras betydelse för att arbetet skall bli utfört och för arbetsgemenskapens övriga medlemmar • kan ge förslag på hur gemenskapens arbete kan organiseras. <p>Ansvar i arbetet</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • arbetar klientinriktat och beaktar barnens behov och delaktighet i arbetet

<p>Examinanden kan beakta sin egen och arbetsgemenskapens arbetsförmåga.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kan vid behov ingripa i problemsituationer • agerar etiskt i frågor som berör tystnadsplikten. <p>Att upprätthålla arbetsförmågan</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan upprätthålla sin arbetsförmåga och deltar för egen del i den sociala uppbyggnaden av arbetsgemenskapen • kan uttrycka sina behov sakligt i arbetsgemenskapen • kan definiera sina utvecklingsbehov • kan utveckla sitt arbete och förnya sig yrkesmässigt • förstår att det finns ett samband mellan utvecklandet av arbetsgemenskapen och upprätthållandet av arbetsförmågan och hur man orkar i arbetet.
--	---

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten i examensdelen Samarbete och yrkesmässig växelverkan påvisas och bedöms i autentiska situationer i arbetslivet, i en sådan verksamhetsmiljö där man anordnar morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever. Vid behov kompletteras yrkesprovet på de sätt som anges planen för anordnande av yrkesprov som godkänts av examenskommissionen.

Bedömningen skall genomföras av tre parter, som ett samarbete mellan arbetsgivar- och arbetstagarparterna samt representanterna för utbildningsväsendet. Examinandens egen självvärdering är en viktig del av bedömningen. De bedömda prestationerna skall dokumenteras och feedback skall ges till examinanden efter bedömningen.

B. VALFRI EXAMENSDEL

5 § FÖRETAGSAMHET

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden kan bedöma sina personliga möjligheter och förutsättningar att möjligen vara verksam som företagare inom branschen.	Att bedöma sina förutsättningar som företagare Examinanden <ul style="list-style-type: none">• vet vilka personliga färdigheter som stödjer en framgångsrik företagsverksamhet och kan från denna utgångspunkt analysera sina värderingar samt bedöma sina egna förutsättningar att arbeta som företagare• kan göra upp en utvecklingsplan för sig själv som företagare under handledning av sakkunniga.
Examinanden kan analysera branschen och de möjligheter och risker som den erbjuder när det gäller att starta och utveckla en företagsverksamhet.	Utredning av företagets verksamhetsförutsättningar Examinanden <ul style="list-style-type: none">• är tillräckligt insatt i branschen så att han eller hon kan undersöka framtidsutsikterna och utvecklingen inom området samt möjligheterna på marknaden när det gäller att starta en företagsverksamhet• kan analysera sitt eget eventuella företagsverksamhetsresultat och lönsamhet, d.v.s. om företaget kan försörja honom/henne.• kan granska företagsamheten med fokus på ansvaret och skyldigheterna inom företagarens verksamhet• kan granska företagsamheten också ur arbetsgivarens synvinkel.
Examinanden känner till olika former och sätt att starta en företagsverksamhet samt kunna utveckla en ungefärlig affärsidé för sitt eget företag.	Att utarbeta en affärsidé Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan jämföra alternativa sätt att starta en företagsverksamhet och kan diskutera med sakkunniga om de alternativ som är lämpliga för det egna företaget• kan utveckla en ungefärlig affärsidé för sitt företag tillsammans med sakkunniga och vet hurdana ekonomiska, produktiva och psykiska resurser som inledandet av en företagsverksamhet kräver• kan tillsammans med sakkunniga bedöma affärsidéns möjligheter till framgång.

<p>Examinanden kan skapa klient- och nätverkskontakter.</p>	<p>Att skapa klient- och nätverkskontakter</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan överväga olika alternativ och i mån av möjlighet bygga upp klient- och nätverksrelationer som är viktiga för företagets fortlevnad • kan skissera upp avtal med de ovannämnda nätverkssamarbetsparterna med hjälp av experttjänster.
<p>Examinanden kan arbeta i enlighet med de viktigaste principerna för ekonomisk företagsverksamhet.</p>	<p>Ekonomiskt arbete</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan välja åtgärder som inverkar på företagets lönsamhet och prissätta tjänster också med beaktande av marknadsmässiga faktorer • kan tolka företagets bokslut med avseende på kapital, förmögenhet, likviditet och resultat samt överväga möjligheterna att utveckla den ekonomiska verksamheten vid behov i samarbete med sakkunniga • kan göra upp en ungefärlig resultatprognos tillsammans med sakkunniga och söka experthjälp för att lösa beskattningsfrågor.
<p>Examinanden kan använda sakkunnigtjänster.</p>	<p>Att använda sakkunnigtjänster</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan söka den information och de sakkunnigtjänsterhan eller honbehöver vid grundandet av företaget och i olika skeden av verksamheten.

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesfärdigheterna i examensdelen Företagsamhet påvisas genom att examinandena gör upp en preliminär affärsidé för ett eget företag. Denna kompletteras med utredningar, dokument och kalkyler som kartlägger verksamhetens förutsättningar och risker. Yrkesprovet innefattar även examinandens verksamhet under den ovan nämnda processen. Verksamheten dokumenteras och till dokumentationen fogas även bedömningar gjorda av utvärderare från arbetslivet. Examinanden gör även en personlig utvärdering och utvecklingsplan över sina möjligheter och förutsättningar att arbeta som företagare. Yrkesprovet fördjupas genom en utvärderingsdiskussion med sakkunniga, där man utifrån dokumenten och utvärderingarna ringar in och preciserar den blivande företagarens förmåga att verka som företagare och eventuella förutsättningar att fatta beslut om att grunda ett företag.

Bedömningen skall genomföras av tre parter, som ett samarbete mellan arbetsgivar- och arbetstagarparterna samt representanterna för utbildningsväsendet. Examinandens egen självvärdering är en viktig del av bedömningen. De bedömda prestationerna skall dokumenteras och feedback skall ges till examinandena efter bedömningen.

Yrkesbeskrivning för dem som avlagt yrkesexamen för ledare i morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever

Yrkets värdegrund

Värdegrunden för morgon- och eftermiddagsverksamheten för skolelever utgörs av de mänskliga rättigheterna, jämlikhet, social samvaro och rättvisa. Uppfattningen om den unika människan och människovärdet samt respekten för individens rättigheter och friheter är utgångspunkter för verksamheten.

Det pedagogiska målet för ledararbetet inom morgon- och eftermiddagsverksamheten är att stödja barnen i deras uppväxt till balanserade människor med sund självkänsla, människor som kan möta förändringar och ta ansvar för sina egna handlingar samt delta i samhället med respekt för livet, naturen, de mänskliga rättigheterna, rättvisan och jämlikheten.

Beskrivning av yrket

Målet för morgon- och eftermiddagsverksamheten är att främja barnets välbefinnande och hälsa som helhet och att skapa en god grund för växande. Morgon- och eftermiddagsverksamheten erbjuder barnet en trygg och stimulerande uppväxtmiljö före och efter skoldagen. Verksamheten stödjer barnets växande och utveckling, skapar en grund för goda fritidssysselsättningar och hjälper familjerna i deras fostrande uppgift.

De som avlagt yrkesexamen för ledare i morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever har som uppgift att skapa en trygg och stimulerande uppväxtmiljö för barnet före och efter skoldagen. Som ledare för skolelevernas morgon- och eftermiddagsverksamhet stödjer de hemmets och skolans fostrande arbete. I sitt arbete främjar de utvecklingen av barnets känsloliv och sociala tillväxt samt den etiska och estetiska utvecklingen. En viktig del av arbetet är att främja barnens delaktighet, öka jämlikheten och förebygga utslagning samt utveckla skolelevernas förmåga att klara saker självständigt. Arbetet för ledare i morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever grundar sig på etiskt hållbara principer och utförs med människan som utgångspunkt. Stödjandet av hemmets och skolans fostrande arbete förutsätter att ledaren och barnen, familjerna och andra som deltar i fostran sinsemellan respekterar varandra och samarbetar på ett jämbördigt sätt.

Utvecklandet av känslolivet, kreativiteten och de sociala färdigheterna riktar sig mot framtiden och har som mål att leda till hälsosamma och mångkulturella levnadsvanor. De som avlagt yrkesexamen för ledare i morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever handleder barnen i att uttrycka olika känslor, lär barnen att hantera dem och att fungera tillsammans med andra. De lär barnen att ta ansvar för sitt eget välbefinnande och sitt eget beteende och att tillägna sig hälsosamma levnadsvanor. De förstår bakgrunden till att sociala problem uppstår och hur dessa inverkar på individen och samhället.

De som avlagt yrkesexamen för ledare i morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever skapar en trygg psykisk, fysisk och social verksamhetsmiljö för barnen. De erbjuder barnen möjlighet till daglig motion och utevistelse, vila, att delta i mångsidiga aktiviteter och att göra skoluppgifter. I planeringen, genomförandet och utvärderingen av verksamheten tar de hänsyn till barnens ålders- och utvecklingsnivå, skillnaderna mellan flickor och pojkar, utmaningar som den kulturella bakgrunden kan medföra och behoven hos barn med speciella behov samt samplaneringen med barnen.

Personer som driver morgon- och eftermiddagsverksamhet i olika verksamhetsmiljöer bör vara flexibla, kreativa och ha god organisationsförmåga. De som avlagt examen kan planera, driva och utvärdera verksamheten. De kan göra upp planer för varje arbetspass, dag, vecka och månad samt utarbeta en årsplan med beaktande av de verksamhetsplaner som inverkar samt författningar och direktiv som berör morgon- och eftermiddagsverksamheten. De har sådana basfärdigheter som krävs i informationssamhället samt möjligheter att mångsidigt använda data- och kommunikationsteknik och teknologi i sitt arbete.

Arbetet för dem som avlagt yrkesexamen för ledare i morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever grundar sig på en helhetsbetonad kännedom om människans utveckling, ledande av individer och grupper, arbete i yrkesövergripande arbetsgrupper samt samarbets- och interaktionsförmåga. Morgon- och eftermiddagsverksamheten drivs i skolornas lokaler eller i andra lämpliga verksamhetsmiljöer. De som avlagt yrkesexamen för ledare i morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever kan arbeta i eftermiddagsklubbar, inom dagvården, i skolan, inom medborgar- och organisationsverksamheten, på fritidscentra, inom församlingens barn- och familjearbete och även som självständiga företagare.

De som avlagt yrkesexamen för ledare i morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever värdesätter sitt yrke och sitt yrkeskunnande samt fungerar som representanter för sitt yrke i arbetsgemenskaper och samarbetsnätverk. De kan motivera lösningar och val som de gör i sitt arbete. För att kunna utveckla arbetet bör de ha förmåga och vilja att kontinuerligt utvärdera den egna verksamheten och att utveckla sig själva.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen/försäljning
Pb 380 (Hagnäsgatan 2)
00531 Helsingfors
Tfn: försäljning (09) 774 774 50
fax (09) 774 774 75
E-mail: myynti@oph.fi
www.oph.fi/svenska/bokhandel